

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Ereptione, Qualitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

312. Circa annexionem illam Ordinis ad beneficium quid attendatur, sive unde ea annexio dignoscatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

quidem habens primam tonsuram, nuncupavit se Clericum pro obtinenda pensione Ecclesiastica, non poterit redargui de mendacio, quia hi omnes largo modo sunt Clerici ex mente juris) quatenus ab eo non habentur pro merè laicis. Lott. nu. 14. Sumptum verò hoc nomen in genere subalterno pro electo quidem in sortem Domini, sed ordinato, non egreditur proprias species, adeòque non capit simplices Monachos & conversos, & juxta proprietatem generis complectitur omnes proprias species qualitercunque ordinatorum sive initiatorum primà tonsurà, sive etiam minoribus sive majoribus, ad Episcopatum usque Lott. num. 15. & 16.

Quaestio 310. Num ad hoc, ut eligi quis possit in superiorem regularem, requiratur Clericatus?

Respondeo negativè, loquendo nimirum per se. Pass. c. 25. n. 344. ex natura enim rei, & per se simpliciter ad regimen religiosum, & regulare non est necessaria in superiore potestas jurisdictionis (quæ est potestas de publico, introducta dicendi jus, sententiandi, statuendique quod æquum est, ligandi, solvendi, puniendi in foro contentioso &c.) sed sufficit potestas dominativa spiritualis & paterna, quæ competit superioribus regularibus ex voto obedientiæ supra subditos suos, ut eos secundum regulam dirigant in vitam æternam. Pass. loc. cit. patetque idiplum, non tantum in Abbatissis, aliisque antistitibus Monialium, quæ licet sufficientem potestatem gubernativam velut maternam habeant, carent tamen jurisdictione spirituali propriè tali. D. Th. in 4. dist. 25. q. 2. a. 1. ad 1. Suar. to. 4. de relig. rr. 8. l. 2. c. 1. n. 3. Sed & in Abbatibus antiquorum Monachorum, Antonio, Hilario &c. qui non erant Clerici. sumitur ex Epist. D. Hieron. ad Eliod. & 4. ad Rusticum, quæ referuntur dist. 16. q. 1.

Quaestio 311. Num ad officia, beneficia, dignitates habentes annexi sacrum ordinem, eligi, aut aliter promoveri possint, non habentes actu tempore electionis vel promotionis dictum ordinem?

Respondeo affirmativè: per se nimirum loquendo, & ubi simpliciter solum annexus est Ordo, sive, ut ait Lott. l. 2. q. 47. n. 13. ubi annexus est Ordo per necessariam quandam consequentiam, & non qualificativè ad personam promovendam de ipso promotionis tempore veluti si simpliciter dispositum, ut beneficiu sit sacerdotale, qualia ferè sunt, quibus jure communi Ordo annectitur, quia ista annexio intelligitur habitu, non actu, & ita annexa est potiùs obligatio suscipiendi Ordinem, sufficitque proinde electum vel promotum ad ea, intra tempus sibi à jure statutum initiari Ordine requisito, sumitur ex c. cum in cunctis. de elect. & clem. 2. r. eod. Corrad. l. 2. c. 10. n. 84. cum communi, Ac ita de Canonicatibus, & dignitatibus statuit Trid. sess. 24. c. 12. Idem est dum ex statuto, consuetudine, vel privilegio requiritur presbyteratus simpliciter. Corrad. loc. cit. num. 85. Secus tamen est, & non sufficit sola aptitudo v. g. ætas ad Ordinem necessaria, sed requiritur ipse Ordo habitus actu tempore promotionis, ubi à jure, vel ubi ex speciali statuto, consuetudine, vel etiam ordinatione fundatoris ad hoc vel illud be-

neficium requiritur Ordo actu tempore provisionis habitus: dum nimirum hoc exprimitur jurè, statuto vel fundatore dicente v. g. conferatur beneficium habenti talem Ordinem: vel: non conferatur, nisi habenti talem Ordinem, ut Lott. n. 7. cum qualitas juncta verbo debet intervenire tempore verbi, id est in ipso actus initio. Lott. n. 11. & 12. ex Cardin. ad c. perpendimus, de sent. excommunicat. n. 7. & Gonet. decis. 72. in principio. l. 1. vel adjectum est aliquid, unde id colligatur v. g. dum dicitur: presentetur sacerdos, vel promovetur Capellanus, qui missas celebret; vel habetur in fundatione, quod non possint missæ celebrari, aut sacerdotalia officia exerceri per substitutum. Corrad. loc. cit. nu. 89. Gonz. ad reg. 8. Cancel. Gl. 5. n. 101.) Lott. n. 10. citans Gonz. ad reg. 8. Gl. 5. n. 105. Paris. conf. 50. n. 12. l. 4. Lamb. de jurep. l. 2. p. 1. q. 2. a. 22. n. 8. & 29. & plures alios.

Quaestio 312. Circa annexionem illam Ordinis ad beneficium, sive ea sit aptitudine, sive actu, quid attendatur, sive unde ea dignoscatur?

1. Respondeo primò: dum ea annexio dicitur esse ex consuetudine, attendendum est, num præcesserit prohibitio cum tempore habili ad prohibendum, nisi enim ea præcesserit, consuetudo talis induci nequit. Lott. cit. q. 47. n. 27. citans Surdum conf. 127. n. 21. Unde ex eo solum, quod beneficium supponatur semper collatum sacerdoti, dici non potest sacerdotale. Lott. num. 28. citans Geminian. in c. cum de beneficio. de prebend. in 610. num. 2.

2. Respondeo secundò: dum ea annexio dicitur esse ex statuto aliove jure, aut privilegio, quod scripto constat, nihil aliud attenditur, quam ipsius tenor, & secundum illum judicatur, an & qualiter Ordo annexus. Lott. n. 29. ex Probo ad Monach. in c. is, cui. n. 44. qui tenor si dubius est, explicatur ab observantia. Lott. n. 30. citans Paris. l. 4. conf. 20. n. 19. Gonz. ubi ante n. 86. si verò est clarus, statur verbis, & non attenditur quid priùs fuerit servatum, est enim regula: ubi verba sunt clara, & sensus manifestus, cessat omnis interpretatio juxta l. continens. de verb. obligat. ac proinde frustra allegatur observantia, ut Rota decis. 136. nu. 10. & 12. p. 1. recent. Lott. n. 31. & seq.

3. Respondeo tertio: nihil attentius considerari oportere quam proprietatem vocis expressivæ qualitatis Ordinis secundum verisimilem disponentis mentem. Lott. n. 51. unde licet nulla videatur facienda differentia inter has voces: Sacerdos & presbyter, nisi quoad verbalem eorum derivationem, dum sacerdos à sacrificando dicitur, presbyter autem vox græca seniore significet, ex quo SS. Canones senium seu senioratum illum ad ipsam sacerdotalem dignitatem transtulerunt, vox hæc presbyter veram & propriam Ordinis sacerdotalis significationem suscepit, dictusque est presbyteratus Ordo ad distinctionem duorum Ordinum inferiorum diaconatus & subdiaconatus tam apud Canonum conditores, quam legum profanarum latores. Lott. à n. 52.) Nihilominus si dispositio facta fuit in loco ubi quilibet, etiam Ordinum inferiorum clerici, vocari solent presbyteri (cum interpretatio verborum potiùs facienda sit secundum sensum vulgarem, & communem usum loquendi, ut Felin. in proam. decretalium. à n. 5.)

vox dicta *presbyter* non debet sumi adeo tenaciter secundum proprietatem latini sermonis, quin admittat etiam interpretationem secundum sensum vulgarem ex aliqua circumstantia, v. g. si dispositio non sermone latino, sed vulgari concepta esset, & maxime, si ageretur de fundatione facta ab homine idiota: seu vulgarem, cum verba intelligantur secundum qualitatem proferentis personae, ut *Surd. conf. 140. n. 25. & 81. juxta. l. plenum. ff. de usu & habitac.* Item si beneficium sit simplex, vel hæc vox alternata cum alia generaliori v. g. cum *to Capellanus*. Item si concurreret observantia, quia fuissent quandoque etiam admissi Clerici inferiorum Ordinum. *Lott. à num. 55. C. Luca. de benef. d. 61. n. 11.* Nisi tamen probetur communis ille sensus vulgi, non potest recedi à potentiori significatio hujus vocis, etiam si concurreret observantia in contrarium; quia hæc non attenditur, ut dictum, ubi verba non sunt dubia, maxime, si agitur de beneficio fundato per laicum, contra cujus leges nequidem Papa intelligitur velle providere. *Lott. n. 62.*

4. Respondeo quartò: attendendum, an termino significativo certi ordinis adjectus sit alter terminus æquivocus per copulam, vel potius per disjunctionem, seu alternativam, nam in primo casu terminus æquivocus explicatur per terminum univocum: in secundo verò terminus æquivocus servat regulam alternativæ, ut sufficiat nempe alterutrum verificari. *Lott. loc. cit. num. 71. v. g. si iustum fuit præsentari sacerdotem & altarisfam, cum nihil sit, quin nomen altarisfam conveniat etiam sacerdoti, tanquam principaliori altaris ministro, utraque vox reputabitur pro eodem, & erunt synonyma. si autem iustum fuit præsentari sacerdotem vel altarisfam, servabitur dicta regula alternativorum, ut in simili casu, dum iustum fuit præsentari presbyterum aut Capellanum, censuit Rota in *Lucana Capellania. 17. Decemb. 1593. Lott. n. 72. & 73.* Cum enim diaconus, & subdiaconus dicantur ministri in altari, ut *Hofst. Butr. Abb. in c. 1. de Clerici vel Monachi. Lott. n. 74.* Quinimo propriè & in potentiore significatione subdiaconus dicatur minister altaris, non autem diaconus vel presbyter juxta. *c. tribus. de consecrat. dist. 2. & Archd. & Bellam. ibi. Lott. n. 75.* & quemadmodum vox illa *altare*, non semper sumitur pro altari materiali ad sacrificandum instructo, sed aliquando pro ipsa Ecclesia, seu titulo beneficii, ut *c. si quis il. lmo 16. q. 1. Lamb. de jurep. l. 1. p. 2. q. 11. c. 9. n. 9. & Lott. l. 1. q. 30. n. 9.* ita ejus derivatum *altarisfam* in hac materia debet potius exponi pro simplici Rectore altaris, id est, beneficii, quam pro ministro domini in altari. *Lott. cit. q. 47. n. 77.* atque ita vox ista *altarisfam*, si per se sola fuerit posita, vel addita alteri termino per alternativam, seu sub disjunctione, non sumitur aliter, quam vox illa *Capellanus*, cujus significatio potest pertinere ad quemcunque Clericum beneficiatum, etiam primæ tonsuræ. *Lott. n. 78.* citans *Boich. in c. super in ordinata, de præbend. n. 6.* Idem tradit de *Luca de beneficiis. d. 61. n. 7. 8. & 9.* dum dicitur: *presenteretur presbyter vel Clericus*: ait tamen, quod saltem dicta alternativa posita inter presbyterum & Clericum inducat prælationem presbyteri, seu sacerdotis præ Clerico. vide plura de his dicta alibi, ubi de Capellaniis, quandonam hæc sunt dicendæ sacerdotales.*

5. Respondeo quintò: dum per statutum seu

P. Leuron. Fori Benef. Tom. 1.

ius aliquod speciale aut fundatorem dispositum est, ut qui obtinet præbendam, teneatur fieri sacerdos, aliàs non faciat fructus suos; præbenda non dicitur sacerdotalis, nec actu nec aptitudine simpliciter, id est per annexionem Ordinis; adeo ut nec hoc casu requiratur vel ætas in promovendo, sed solum dicitur sacerdotalis secundum quid, id est causativè propter fructus, ut in simili dicitur de residentia causativa, quæ est adjecta propter fructus, & distinguitur à residentia præcisè, quæ separari nequit à beneficio. *Lott. l. 2. q. 47. n. 48.* Unde qui tali beneficio seu præbenda est provisorius, licet possit etiam præcisè cogi ad suscipiendum Ordinem pro utilitate, & necessitate Ecclesiæ, ut *Abb. in c. cum in cunctis, de elect. n. 10. & Rota (sub verbo tamen sorte) in Tridentina Canonisationis 21. April. 1608. Lott. nu. 49.* interim tamen non dicitur beneficium sacerdotale, cum à persona retento beneficio detur separatio Ordinis, ita ut in solis fructibus iacturam sentiat. *Lott. n. 50.* citans *Gemin. in c. ei cui. de præbend. in 6. n. 12. & Rotam in cit. Trident. Canonic.*

6. Respondeo sextò: cum Canonicatus sit & considerari possit tanquam diversum quid à præbenda. *Lott. cit. q. 47. n. 40.* juxta *Gl. in c. M. Ferrariens. V. receperint. de constit. &* quandoque etiam ab ea separatur, possitque esse Canonicus sine præbenda. *Abb. in cit. c. M. Ferrariens.* etsi econtrà præbenda esse nequeat sine Canonicatu, cum perpetuò sit ad Canonicatum accessoria. *Lott. n. 46.* juxta *AA. passim. in cit. c. M. Ferrariens.* Possitque etiam Ordo esse annexus uni, & non alteri, ac proinde non valeat illatio, præbenda est sacerdotalis, diaconalis vel subdiaconalis, ergo etiam Canonicatus est sacerdotalis, diaconalis, vel subdiaconalis; vel etiam utriusque, nempe & præbendæ, & Canonicatui. *Lott. num. 40.* citans *Jo. And. Lap. Butr. Gemin. Franc. in cit. c. ei cui.* attendendum est, cuinam facta sit Ordinis annexio. Pro quo duo sunt casus distinguendi, primus quando præbenda & Canonicatus prorsus inseparabiles sunt propter perpetuam annexionem constitutivam unius individui, de quo vide *Lott. l. 1. q. 19. n. 22.* & in hoc casu cum non possit unum sine altero obtineri, non jure accessorii, sed jure connexionis, consequitur, quod si per statutum, aut aliud jus singulare Ordo sit annexus uni, censetur etiam annexus alteri. hinc si supponatur annexione esse factam præbendæ, & quis sibi provideri faciat de Canonicatu & præbenda, nec habuerit ordinem actu, vel aptitudine, prout requirit statutum, provisio fit nulla. Et econtrà sequitur, si idem provisorius narret Canonicatum & præbendam esse presbyterales, diaconales &c. ed ipso hanc narrativam iustificet, quod doceat de hujusmodi annexione perpetua, quia tum narrativa de Canonicatu, cui in specie non est facta hæc annexio Ordinis, sustinetur, dum in specie præbendæ facta est ista annexio, quia hæc connexio censetur facta in ordine ad alterum, cui annexus est Ordo. *Lott. n. 44.* Alter casus dum præbenda & Canonicatus non sunt connexa connexionem perpetuam, & in hoc casu, si quis impetravit utrumque tanquam eodem ordine qualificatum, v. g. utpote sacerdotale, tenetur qualitatem hanc probare respectu utriusque. *Lott. n. 45.* Porro dum provisus quis de Canonicatu & præbenda non habet Ordinem, nec actu, nec habitu, sustineri potest provisio in Canonicatu, dum ei annexus non est Ordo, sed præbendæ tantum,

K

non

non tamen sustineri potest provisio respectu prabendæ, si ei annexus non est Ordo, sed Canonici tantum, eò quòd, ut dictum, esse quis possit Canonicus sine prabenda, non tamen prabendatus sine Canonatu, cum licet prabenda non sit annexa annexione perpetua, perpetuò tamen sit ad Canonatum accessoria. Lott. n. 46.

7. Respondeo denique: dum annectitur certus Ordo actu aut habitu presbyteratus, aut diaconatus, aut subdiaconatus dignitatibus & prabendis omnibus alicujus Collegii, absque eo quòd determinetur, quædam prabendæ debeant esse presbyterales, quæ diaconales, quæ subdiaconales (uti respicit Trident. sess. 24. n. 12. constituit, ut in omnibus Cathedralibus omnes Canonicatus & prabendæ habeant annexum Ordinem presbyterii, vel diaconatus vel subdiaconatus, Episcopis relicto, ut cum consensu Capituli determinent, quibus quisque Ordo imposterus annexus esse debeat) Episcopus autem cunctetur in tali distributione faciendâ, licet dici & determinari nequeat, quod uni magis quàm alteri prabendæ, hic potius quàm alius Ordo sit annexus; dicendum tamen unicuique in genere esse annexum sacrum Ordinem, adeoque qui provisos fuerit de aliqua ex his prabendis, debeat esse ad minimum subdiaconus actu, aut saltem habere atatem requisitam ad subdiaconatum, quamvis enim videri possit annexio presbyteratus vel diaconatus aliquo modo remota à singulis prabendis, annexio tamen subdiaconatus videtur omnino proxima singulis, etiam respectu istius distributionis, faciendæ per Episcopum, cum esse non possit, quin ei prabendæ ad minimum annectatur subdiaconatus. Lott. n. 83. citans Hojed. de benef. compar. p. 1. c. 24. n. 16. Azor p. 2. l. 6. c. 5. q. 5. Less. de iustit. c. 34. n. 109. Garc. p. 7. c. 4. n. 28. ubi refert, sic pluries declarasse S. Congregationem.

Questio 313. Quis dispensare possit, dum actu à fundatore requiritur sacerdotium?

Respondeo: in hoc casu, nequidem de consensu Patroni, & nequidem pro una vice dispensare potest Episcopus argumento Trident. sess. 25. c. 1. de reformat. Corrad. loc. cit. n. 145. Garc. p. 7. c. 1. referens plures hac de re declarationes S. Congregat. & decisiones Rotæ. Sed neque dum ipse Papa providet de tali beneficio, derogatur tali fundatoris voluntati, vi clausulæ: *non obstantibus*: adjici solitæ; sicut per eam derogatur tali qualitati requisitæ ex speciali statuto alicujus Ecclesiæ. Corrad. loc. cit. n. 96. contra Gonz. loc. cit. n. 106. ubi etiam ait in praxi Romanæ Curie, datariæ, & Cancellariæ non derogari tali fundatori per prædictam clausulam, nisi fundationis talis fiat expressa mentio, etiam dum conceditur gratia ex motu proprio. Et etiam si fundator expressè non addiderit in fundatione, non sufficere promovendum esse in ætate sufficiente ad suscipiendum sacerdotium. Sunt tamen hæc intelligenda de fundatore laico; nam per dictam clausulam: *non obstantibus*, vel motu proprio: derogari à Papa constitutioni tali factæ à fundatore Clerico negari nequit. Corrad. num. 103. citans Vivian. in praxi juris patron. l. 14. c. 3. n. 16. & 127. Quòd si verò dixisset fundator: *volo, ut obtinens Capellaniam dicat septimanarum tot missas* (vel etiam juxta Felin. in c. cum omnes, de constitut. n. 2. volo, ut Ecclesia conferatur uni, qui quotidie in ea celebret) non rectè argue-

retur inde, requisivisse illum in promovendo ad talem Capellaniam, vel Ecclesiam actu sacerdotium; potest enim isti oneri satisfieri tunc adhuc per alium; cum verbum illud *celebret* non respiciat actum celebrationis faciendæ præcisè per ipsum Capellanum; sed tantum denotet onus impositum isti Capella, ut obtinens illam, faciat in ea celebrari per se vel per alium; & factis censetur provisum voluntati fundatoris, si promotus per alium divina celebrari faciat, nisi expressè caverit, ut per se ipsum id agat. Gonz. loc. cit. Gl. 5. n. 76. Lopus. alleg. 35. n. 2. Corrad. loc. cit. num. 112. & seq. Secus iterum esset, & requiritur actu sacerdotium si dixisset fundator laicus (contrarium tamen est si idè dixisset fundator Ecclesiasticus, & esset personatus, sufficeret enim tunc sacerdotium habitu) promoveatur ad Capellaniam sacerdos, qui celebret; vel eligatur persona idonea ad celebrandum. Corrad. ibid. n. 117. & seq. citans plures decisiones Rotæ. Vide de hoc fusè agentem. Garc. p. 7. c. 1.

Questio 314. An & quis Ordo sacerdotii habitus requiratur, & sufficiat, ut quis eligi vel promoveri possit in Episcopum?

Respondeo: subdiaconatus, sumitur ex c. à multis, de atate & qualir. presic. cum enim quod jam antiquitus ex decreto Urbani I. ad hoc requirebatur & sufficiebat, ut haberetur c. ultra. 60. nimirum constitutum esse in Ordinibus sacris (adeoque tunc, cum subdiaconatus erat necdum Ordo sacer, eligi non poterat in Episcopum, nisi ad minimum diaconus) modò, postquam jam subdiaconatus per annexum ei votum castitatis annumeratus est Ordinibus sacris, invariatum maneat, hic Ordo sufficit. Castrop. p. 2. rr. 13. d. 4. n. 2. Ugol. de potest. Ep. c. 1. §. 2. n. 1. Pass. c. 25. n. 352. Pirh. ad tit. de atate. & qual. presic. n. 36. contra Barb. ad cit. sess. 22. c. 2. n. 2. & de off. Ep. alleg. 1. n. 37. Lavor. & Campanil. apud Pass. putantes requiri sacerdotium, eò quòd Greg. XIV. in Constit. sua, onus Apostolica. dicat in plurali. sacris Ordinibus. Quòd ipsum enim constitutum esse in Ordinibus accipiendum non esse collectivè, ita ut omnibus ordinibus initiatus esse debeat, patet ex eo, quòd pari modo Urban. I. loquatur in plurali. Requiritur præterea à Trident. sess. 22. c. 2. ut eligendus in Episcopum, priusquam eligatur jam sex mensibus fuerit in Ordine sacro. Porro electionem non subdiaconi in Episcopum, Pass. n. 353. censet esse jure irritandam, non ipso jure irritam; eò quòd neque cit. c. à multis, neque decretum Trid. habeat adjunctum decretum irritans.

Questio 315. An & quo tempore suscipiendi sacerdotii obligatio annectatur Episcopati?

Respondeo: cum electus Episcopus teneatur consecrationem recipere intra tres menses. c. quoniam. d. 70. sub pena privationis fructuum perceptorum, quin & sub pena privationis Episcopatus ipso facto incurrenda, si per alios tres menses eam neglexerit. Trid. sess. 23. c. 2. non possit autem Episcopus consecrari, quin antecedentè sit sacerdos. Gl. in c. unic. de Clericis per saltum promov. Suar. de cens. p. 31. f. 1. n. 53. Azor p. 2. l. 2. c. 30. q. 9. & c. contra quosdam cit. à Barb. ad cit. l. Trident. tenebitur electus fieri sacerdos intra tres menses. Pass. n. 354. ducendo hujus trimestris initium à die confirmationis. Gl. in c. cum in cunctis, de elect. V. tempore